

כמו שַעֲשֶׂה אָבִיו לְשָׂרָה. בֵּינוֹן שְׁלֹא נִתְעַבְרָה, יָדַע שֶׁהִיא עֲקָרָה וְהִתְפַּלֵּל עָלֶיהָ. וְשִׁפְחָה לֹא רָצָה לִישָׂא לְפִי שֶׁנִּתְקַדַּשׁ בְּהַר הַמִּזְבֵּיחַ לְהִיזוֹת עוֹלָה תְּמִימָה (יבמות טד).

(כו) וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֲשׂוֹ אִישׁ יוֹדַע צִיד אִישׁ שָׂדֶה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אַהֲלִים:
כז וּרְבִי עוֹלָמְיָא וְהוּנָה עֲשׂו גְבַר נַחֲשִׁירְכָן גְבַר נָפֵק לְחַקְלָא וַיַּעֲקֹב גְבַר שְׁלִים מְשֻׁמֵּשׁ בֵּית אוֹלְפָנָא:

כ"ז - וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֲשׂו • כָּל זְמַן שֶׁהָיוּ קְטַנִּים לֹא הָיוּ נִכְרִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם וְאִין אָדָם מְדַקְדָּק בָּהֶם מִה טִיבָם, בֵּינוֹן שֶׁנֶּעֱשׂוּ בְּנֵי י"ג שָׁנָה, זֶה פֶּרֶשׁ לְבִתֵּי מִדְרָשׁוֹת וְזֶה פֶּרֶשׁ לְעִבּוּדַת אֱלִילִים. יוֹדַע צִיד • לְצוּד וּלְרֵמוֹת אֶת אָבִיו כְּפִיו וְשׂוֹאֵלוֹ: 'אָבָא, הֵיאָךְ מַעֲשָׂרִין אֶת הַמְּלַח וְאֶת הַתְּבָן? כְּסָבוֹר אָבִיו שֶׁהוּא מְדַקְדָּק בְּמִצּוֹת (תנחומא) • אִישׁ שָׂדֶה • כְּמִשְׁמַעוֹ, אָדָם בָּטֵל וְצוּדָה בְּקִשְׁתּוֹ חִיּוֹת וְעוֹפוֹת. תָּם • אִינוֹ בָּקִי בְּכָל אֲלֵה, כְּלָבוֹ כֵּן פִּיּוֹ. מִי שְׂאִינוֹ חֲרִיף לְרֵמוֹת קְרוּי תָּם. יוֹשֵׁב אַהֲלִים • אֲהָלוֹ שֶׁל שָׁם וְאֲהָלוֹ שֶׁל עֵבֶר.

~ נקודות משיחות קודש ~ (לקוטי שיחות כה עמ' 116)

לְצוּד וּלְרֵמוֹת אֶת אָבִיו בְּפִיו (רש"י כה, כז)

הקשו המפורשים, מה ראה רש"י להוציא את המלים "יודע ציד" מידי פשוטן (צדת בעלי חיים). ויש לומר, דאלו היתה הפונה לציד כפשוטו, צריך היה הפתוב להקדים "איש שדה" ל"יודע ציד", שהרי קודם יוצא אדם לשדה ושם עוסק בציד. ומכאן שנאמר "יודע ציד" תחלה, מוכן שהפונה ל'צידה' המתרחשת בבית, לפני היציאה לשדה; ולכן מפרש שעשו היה 'צד' ומרמזה את יצחק בפיו.

פירוש אשל אברהם - הרב אלאשוילי

אָבִיו, וְאַחַר שֶׁיָּצָא מִן הַבַּיִת הָיָה "אִישׁ שָׂדֶה" (הרבי).

וְשׂוֹאֵלוֹ: אָבָא, הֵיאָךְ מַעֲשָׂרִין אֶת הַמְּלַח וְאֶת הַתְּבָן? - אָף שֶׁהֵם פְּטוּרִים מִמַּעֲשֵׂר מִן הַדִּין (רא"ם). וְדִיֵּק לְשׂוֹאֵל "הֵיאָךְ מַעֲשָׂרִין", כִּי מְלַח וְתְבָן חֲשִׁיבוֹתָם מִצַּד עֲצָמָם הֵינּוּ מוֹעֲטָה, וְעִיקָר חֲשִׁיבוֹתָם כְּשִׁמְעֵרְבָבִים אוֹתָם, מְלַח בְּמֵאֲכָל וְתְבָן לְעִשִׂית לְבָנִים, שְׂאֵז עֲרָכָם שׂוֹה יוֹתֵר, וְשִׁאֲלָתוֹ הִיָּתֵה: כִּיצַד מַעֲשָׂרִים אוֹתָם? הֵאֵם כְּפִי הָעֵרֶף שֶׁלָּהֶם בְּפִנֵּי עֲצָמָם אוֹ כְּפִי עֲרָכָם בַּתְּעִרְבָתָּ? (הרבי).

כְּסָבוֹר אָבִיו שֶׁהוּא מְדַקְדָּק בְּמִצּוֹת. אִישׁ שָׂדֶה - כְּמִשְׁמַעוֹ, אָדָם בָּטֵל - כִּי אִם לֹא כֵן, הָיָה צָרִיף לֹאמֹר "עוֹבֵד אֲדָמָה", כְּמוֹ בְּקִין (רא"ם).

וְצוּדָה בְּקִשְׁתּוֹ חִיּוֹת וְעוֹפוֹת - שֶׁכֵּן הוּא דָרָךְ הַבְּטָלָנִים הוֹלְכֵי הַשְּׂדוֹת לְצוּד חִיּוֹת וְעוֹפוֹת (רא"ם). וְנִקְרָא "אִישׁ שָׂדֶה", לֹא רַק בְּגִלְל שֶׁהִיָּה אָדָם בָּטֵל, אֲלָא גַם בְּגִלְל שֶׁהִיָּה עוֹשֶׂה פְּעוּלוֹת צִיד (ג"א).

תָּם - אִינוֹ בָּקִי בְּכָל אֲלֵה - לְצוּד וּלְרֵמוֹת אֶת אָבִיו.

אֲלָא כְּלָבוֹ כֵּן פִּיּוֹ. מִי שְׂאִינוֹ חֲרִיף לְרֵמוֹת קְרוּי "תָּם". יוֹשֵׁב אַהֲלִים - אֲהָלוֹ שֶׁל שָׁם וְאֲהָלוֹ שֶׁל עֵבֶר - לְכֹן נִקְטַ "אַהֲלִים" לְשׁוֹן רַבִּים. תּוֹרָה כַּח

הוא לאברהם שלא יצא עשו בנימין לתרבות רעה, ואברהם נפטר בהיות עשו בן ט"ו, כדלעיל ברש"י טו, טו, יש לומר שבשנתים אלו עד יום פטירת אברהם היה עושה את מעשיו הרעים בצנעה ולא בפרהסיא (רא"ם). ויש לומר שזה מה שכתב רש"י שם: "ובו ביום מרד עשו", דהינו שבאותו יום מרד בפרהסיא, וכמפורש לקמן פסוק כט "כי עיף אנכי", וברש"י שם "ברציחה". ובר"גור אר"ה" כתב שעשו לא עבד עבודה זרה מיד, אלא פירש אצלה ללמוד מעשיה, ולא עבדה עד אותו יום שמת אברהם.

יודע ציד - לצוד ולרמות את אביו בפיו - כדלקמן פסוק כח וברש"י שם. כי אם כפשוטו שיודע לצוד חיות: (א) הרי הוא אומר "איש שדה", (ב) למה אומר "איש יודע ציד", ולא "איש ציד" בלבד, (ג) מזה שאומר אחר-כך "ויעקב איש תם יושב אהלים", הרי שאומר בו שהוא הדיף מעשו: "יושב אהלים" הדיף מ"איש שדה", ו"איש תם" הדיף מ"יודע ציד" (רא"ם). (ד) היה צריך לכתוב תחילה "איש שדה" ואחר-כך "איש יודע ציד". ומכל זה מוכן ש"יודע ציד" הפונה יודע לרמות, ולכן הזכיר פרט זה תחילה, לומר שבגיותו בבית היה מרמה את

ועשר שנים צפה והמתין לה כמו שעשה אביו לשרה - כדלעיל טו, ג. **בין שלא נתעברה ידע שהיא עקרה והתפלל עליה -** כדלעיל פסוק כא. **ושפחה -** של רבקה. **לא רצה לשא -** כמו שעשה אביו, ובכוחות זו ילדה שרה, כדלעיל ברש"י טז, ב.

לפי שנתקדש בהר המזריח להיות עולה תמימה - ראה רש"י לעיל כב, ב. וראה גם רש"י לקמן כז, ב. תורה כז (כו) **ויגדלו הנערים ויהי עשו - כל זמן שהיו קטנים לא היו נכרים במעשיהם -** שאף שהיו נפרדים עוד ממעי אמה, זה לרשעו וזה לתמו, כדברי רש"י לעיל פסוק כג, הרי כל זמן שהיו קטנים לא היה ניכר שוני זה במעשיהם (רא"ם).

ואין אדם מדקדק בהם מה טיבם - והיו תולים את מעשיו הרעים של עשו בגלל היותו נער (שפ"ח). **בין שנעשו בני י"ג שנה - זה פרש לבתי מדרשות וזה פרש לעבודה זרה -** וזהו פירוש "ויגדלו הנערים", שבתחלה היו שניהם "נערים", ולא ניכר השוני ביניהם, אבל אחרי שגדלו, אזי "ויהי עשו.. ויעקב", ניכר על עשו שהוא עשו ועל יעקב שהוא יעקב. ואף שהבטיח הקדוש-ברוך-